

ย้อนรอยไฟป่าในเขตป่าอนุรักษ์ของไทย

นางสาวกฤษณา เจริญประดับ

นางสาวนิศารัตน์ สงวนพรรค

นางสาวปฐมมาตี ปิติจะ

นายพิสิทธ์ ศรีคราม

นางสาวมัลลิกา ทองเก่า

นางสาวอาทิตยา พิพิธกุล

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์การเกิดไฟป่าซ้ำซากในเขตป่าอนุรักษ์ และอธิบายลักษณะทางภูมิศาสตร์ของการเกิดไฟป่าซ้ำซากในเขตป่าอนุรักษ์ ช่วงปีพ.ศ. 2547 - 2556 วิธีการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ การรวบรวมข้อมูล ใช้วิธีการขออนุญาตข้อมูลจากกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กรมอุตุนิยมวิทยา กรมทางหลวง สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำและการเกษตร และสำนักงานบริหารการปกครองท้องถิ่น และการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงพื้นที่

ผลการวิจัย พบว่ามีป่าอนุรักษ์ของไทยที่มีการเกิดไฟป่าซ้ำซากในช่วงปีพ.ศ. 2547 - 2556 จำนวน 217 แห่ง โดยแบ่งเป็นภาคเหนือจำนวน 66 แห่ง ภาคกลาง 30 แห่ง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 52 แห่ง ภาคตะวันออก 12 แห่ง ภาคตะวันตก 26 แห่ง และภาคใต้ 31 แห่ง ซึ่งสามารถอธิบายลักษณะทางภูมิศาสตร์ของการเกิดไฟป่าซ้ำซากรายภาคได้ ดังนี้

1) ภาคเหนือ มีสภาพภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ลาดชันเปิดกว้าง ความสูง 516.81 - 1,031.80 เมตร ความลาดชัน 0 - 16.81 เปอร์เซ็นต์ ทิศทางความลาดเอียงกระจายอยู่ทั่วทุกทิศทาง การใช้ประโยชน์ที่ดินส่วนใหญ่เป็นป่าเบญจพรรณ ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยรายปี 71.86 - 124.72 มิลลิเมตร อุณหภูมิเฉลี่ยรายปี 25.08 - 25.96 องศาเซลเซียส ความห่างจากหมู่บ้าน 0 - 16,106 เมตร ความห่างจากถนน 0 - 7,007 เมตร และความห่างจากลำน้ำ 0 - 3,715 เมตร

2) ภาคกลาง มีสภาพภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ลาดชันเปิดกว้าง ความสูง 2 - 1,031.80 เมตร ความลาดชัน 0 - 16.81 เปอร์เซ็นต์ ทิศทางความลาดเอียงกระจายอยู่ทั่วทุกทิศทาง การใช้ประโยชน์ที่ดินส่วนใหญ่เป็นป่าเบญจพรรณ ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยรายปี 71.86 - 124.72 มิลลิเมตร อุณหภูมิเฉลี่ยรายปี 26.86 - 27.74 องศาเซลเซียส ความห่างจากหมู่บ้าน 0 - 12,534.64 เมตร ความห่างจากถนน 0 - 19,500.38 เมตร และความห่างจากลำน้ำ 0 - 9,099.62 เมตร

3) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีสภาพภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ลาดชันเปิดกว้าง ความสูง 2 - 516.80 เมตร ความลาดชัน 0 - 16.81 เปอร์เซ็นต์ ทิศทางความลาดเอียงกระจายอยู่ทั่วทุกทิศทาง การใช้ประโยชน์ที่ดินส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เกษตรกรรม และป่าเบญจพรรณ ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยรายปี 71.86 - 124.72 มิลลิเมตร อุณหภูมิเฉลี่ยรายปี 26.86 - 27.74 องศาเซลเซียส ความห่างจากหมู่บ้าน 0 - 5,748 เมตร ความห่างจากถนน 0 - 10,620 เมตร และความห่างจากลำน้ำ 0 - 10,958 เมตร

4) ภาคตะวันออก มีสภาพภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ลาดชันเปิดกว้าง และพื้นที่ราบ ความสูง 2 - 516.80 เมตร ความลาดชัน 0 - 16.81 เปอร์เซ็นต์ ทิศทางความลาดเอียงกระจายอยู่ทั่วทุกทิศทาง การใช้ประโยชน์ที่ดินส่วนใหญ่เป็นป่าดิบแล้ง ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยรายปี 71.86 - 124.72 มิลลิเมตร อุณหภูมิเฉลี่ยรายปี 26.86 - 27.74 องศาเซลเซียส ความห่างจากหมู่บ้าน 0 - 9,355 เมตร ความห่างจากถนน 0 - 4,170 เมตร และความห่างจากลำน้ำ 0 - 1,737 เมตร

5) ภาคตะวันตก มีสภาพภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ลาดชันเปิดกว้าง ความสูง 516.81 - 1,031.60 เมตร ความลาดชัน 0 - 16.81 เปอร์เซ็นต์ ทิศทางความลาดเอียงกระจายอยู่ทั่วทุกทิศทาง การใช้ประโยชน์ที่ดินส่วนใหญ่เป็นป่าเบญจพรรณ ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยรายปี 71.86 - 124.72 มิลลิเมตร อุณหภูมิเฉลี่ยรายปี 25.97 - 26.85 องศาเซลเซียส ความห่างจากหมู่บ้าน 0 - 10,069 เมตร ความห่างจากถนน 0 - 5,393 เมตร และความห่างจากลำน้ำ 0 - 1,469 เมตร

6) ภาคใต้ มีสภาพภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราบ ความสูง 2 - 516.81 เมตร ความลาดชัน 0 - 16.81 เปอร์เซ็นต์ ทิศทางความลาดเอียงกระจายอยู่ทั่วทุกทิศทาง การใช้ประโยชน์ที่ดินส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เกษตรกรรม และป่าดิบชื้น ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยรายปี 177.58 - 230.42 มิลลิเมตร อุณหภูมิเฉลี่ยรายปี 26.86 - 27.74 องศาเซลเซียส ความห่างจากหมู่บ้าน 0 - 10,069 เมตร ความห่างจากถนน 0 - 5,393 เมตร และความห่างจากลำน้ำ 0 - 1,469 เมตร

ข้อเสนอแนะควรมีวิธีการตรวจสอบความถูกต้องระหว่างข้อมูลสถิติการเกิดไฟฟ้า กับจุดเกิดความร้อน (hotspots) ก่อนนำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล และควรเพิ่มปัจจัยด้านทิศทางลม และความชื้นสัมพัทธ์ เนื่องจากเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดไฟฟ้า

คำสำคัญ: ไฟฟ้า ป่าอนุรักษ์ การเกิดไฟฟ้าช้ำซาก